

1. UVOD

Mnogobrojne i raznovrsne promjenama u svjetskoj ekonomiji koje su, prije svega, potaknute procesom globalizacije ukupnog gospodarstva. Spomenuta kretanja konstantno potiču na razmatranje i razumijevanje globalne problematike, a prije svega fenomena multinacionalnih kompanija kao neizostavnog činitelja svakodnevnice i jednog od glavnih pokretača globalnih promjena.

Suvremeni proces globalizacije ima tendenciju brisanja barijera tijekom robe, usluga, novca, kapitala, radne snage i znanja. Glavni nositelji tog procesa su multinacionalne kompanije kojima je primarni cilj dugoročno ostvarivanje profita. U dinamičnom okruženju, multinacionalne kompanije postaju dominantna forma monopolskog kapitala i glavni nositelj međunarodne podjele rada. Njihova moć se zasniva na ogromnoj ekonomskoj snazi i aktivnostima u svjetskim razmjerima poput: internacionalizacije svih faza od tehnološkog istraživanja do plasmana; velikom potencijalu znanstveno-tehničkog razvoja i mogućnostima angažiranja znanstvenih kadrova iz cijelog svijeta; monopolskoj kontroli svjetskih izvora sirovina i energije te centralizaciji odlučivanja koja nužno proizvodi političku moć i sposobnost njezine upotrebe.

1.1. Predmet rada

Budući da su multinacionalne kompanije najvažniji ekonomski akteri na globalnom tržištu koji su ujedno i nositelji procesa globalizacije zbog toga se kao predmet istraživanja postavljaju multinacionalne kompanije koje će se analizirati financijske stavke, sektorska struktura i geografska rasprostranjenost. Multinacionalne kompanije su poduzeća u kojima je koncentriran kapital, znanje i veliki broj zaposlenika zbog čega su svoje poslovanje proširile izvan nacionalnih tržišta, napose na tržišta gdje su porezna opterećenja niža, jeftinija kvalificirana radna snaga i suvremenija tehnologija. Multinacionalne kompanije su sastavni dio ekonomskog globalnog tržišta kojima se zbog veličine i financijske snage prilikom ulaska na novo inozemno tržište vlade država teško mogu suprotstaviti u cilju